

Snørklede veje i de franske arveregler

Det er stadig blodets bånd, der dominerer i de franske love om arv og skifte. Derfor bliver ejerne af en fransk feriebolig ofte overraskede over de meget anderledes arveregler i Frankrig. Lovene stammer helt tilbage fra romertiden, men er dog blevet tilrettet og fornyet. For eksempel skal den franske ejendom skiftes af en fransk notar, uskiftet bo findes ikke, og forhåndsarveafkald er ugyldigt. Efterlevende ægtefælle er ikke tvangsarving, og boafgifterne er en del højere.

TEKST:
Nira Glad, translatør

Translatør Nira Glad har udarbejdet en ordliste, hvor mange af de franske juridiske termer findes i dansk oversættelse. Se mere på www.niraglad.dk www.lafrance.nu

En typisk formulering i et dansk testamente er: *“Vi forudsætter, at den efterlevende af os skal sidde i uskiftet bo med vores fælles livsarvinger ...”*.

Men den formulering er ganske uændelig i Frankrig. De franske notarer tolker det danske begreb “uskiftet bo” på vidt forskellige måder. Dokumentationskravet til bobehandlingen varierer også en del. Nogle notarer anerkender et dansk testamente og i sjældne tilfælde retten til at sidde i uskiftet bo. Men med børn fra tidligere forhold, særbørn, skal man ikke regne med at kunne sidde i uskiftet bo.

Selv om man er dansk statsborger med permanent adresse i Danmark, skal den faste ejendom i Frankrig skiftes efter franske arveregler, fordi den er beliggende på fransk jord. Alle andre aktiver i løsøre skiftes efter bopælslandets retsregler. Imidlertid undlader mange familier at skifte ejendommen efter et dødsfald, hvilket komplicerer forholdene ved et senere salg og kan føre til opkrævning af strafrente.

Når en herboende dansker med fast ejendom i Frankrig dør, opstår der altså to dødsboer, der skal skiftes i hvert sit land. I Frankrig er det notaren, der behandler boet, udsteder arveskøde og står for opkrævning af boafgifter til den franske stat. Arveanmeldelsen skal normalt indgives inden for 6 måneder, men er afdøde bosat i f.eks. Danmark, har man 12 måneder til det.

Forskellige tvangsarveregler

Tvangsarven, der tilfalder afdødes livsarvinger, udgør halvdelen af arvelodden, hvis arvelader efterlader sig ét barn, 2/3 hvis

der er to børn, og 3/4 hvis der er tre eller flere børn. Kun hvis afdøde ingen livsarvinger har, bliver ægtefællen tvangsarving til 1/4 af afdødes bodel. (Se skema)

Ægtefællens legale arvelod

Hvis ægtefællerne ikke har oprettet ægtepagt, testamente eller eventuelt gave til fordel for længstlevende, så arver den efterlevende ægtefælle, når der er fællesbørn, som udgangspunkt 1/4 af afdødes bodel (mod 1/2 i Danmark) eller den fulde brugsret. Når der er børn fra tidligere ægteskab (særbørn), kan den længstlevende ægtefælle ikke vælge en brugsret.

Ved testamente eller gaveordning kan efterlevende ægtefælles andel imidlertid forhøjes til 1/3, når der fx er 2 børn, eller en kombination af fuld ejendomsret til 1/4 og brugsret til 3/4 eller brugsret til hele ejendommen (se afsnittet om testamente).

Afdødes forældre

Efterlevende ægtefælle arver sammen med afdødes forældre, såfremt afdøde ikke efterlader sig børn, og intet andet er bestemt i f.eks. et testamente. Efterlevende ægtefælle arver 1/2 af førstafdødes bodel, hvis begge forældre er i live, og 3/4 af boet, hvis kun én forælder er i live. Til sammenligning med dansk arveret arver ægtefællen det hele, når afdøde ikke efterlader sig livsarvinger.

Sameje med livsarvinger

Det fremgår af ovenstående, at der, når ægtefællen dør, vil opstå et sameje (“*indivision*”) mellem den efterlevende ægtefælle og førstafdødes livsarvinger

(evt. forældre). Det kan i mange familier være en besværlig konstellation, når også særbørn og disses ægtefæller skal have indflydelse. Da det kræver samtykke fra samtlige afdødes børn, når der skal disponeres over ejendommen, vælger nogle familier at indskyde et SCI-selskab (fransk ejendoms-interessentskab) allerede ved købet.

Bundfradrag og boafgifter

Den efterlevende ægtefælle er – som i Danmark – fritaget for at betale boafgift. For livsarvingerne er de franske bundfradrag i forhold til det samlede danske for hele boet (268.900 kr. i 2014) væsentligt højere, nemlig på 100.000 euro (2014) pr. barn.

Samme bundfradrag anvendes ved gave. I Frankrig kan hver forælder afgiftsfrit hvert femte år give hvert barn en gave svarende til 100.000 euro (2014). (Se artikel om arveforsud, La France 1/2011)

De franske boafgifter, der gælder for livsarvinger, følger en progressiv skala, som starter på 5% og slutter på 45%. Det bevirker, at man fx betaler 20% af en arv på mellem 15.933 og 552.324 euro (se skema side 52), vel at mærke når bundfradraget på 100.000 euro er trukket fra. I Frankrig betaler stedbørn og samlever 60% i boafgift (samlever bliver betragtet som fremmed i arvesager, derfor den høje arveafgift). De danske boafgifter for livsarvinger og stedbørn er til sammenligning en fast procentsats på 15% og for samlever op til 40%.

Hvis man vil reducere de franske boafgifters virkning, kan man overveje at belåne ejendommen samtidig med købet,

hvilket vil nedbringe den værdi, der til sin tid skal skiftes. Det er ikke muligt siden hen at optage lån i friværdien, vel at mærke ikke i franske pengeinstitutter.

Forhåndsarveafkald ulovligt

Efter fransk ret kan man ikke på forhånd give afkald på forventet arv, da det strider mod franske retsprincipper (“*ordre public*”). Derfor kompliceres tingene, når livsarvinger har givet forhåndsarveafkald i Danmark på arven i den franske ejendom. For at det danske arveafkald kan få virkning, skal arvingerne efter dødsfaldet hver især udtrykkeligt give arveafkald for aktiverne i Frankrig ved en erklæring over for en kompetent fransk domstol. (Se Case 1) ►►

Regler for tvangsarv/friarv		
Ægtefællen er ikke tvangsarving i det franske bo, når der er livsarvinger! Børnene får i:		
Tvangsarv	Antal børn	Friarv
1/2	1 barn	1/2
2/3	2 børn	1/3
3/4	3 el. flere børn	1/4

▲ *Ovennævnte regel står i skærende kontrast til dansk arveret, hvor længstlevende ægtefælle og børnene skal dele tvangsarven, der udgør 1/4 af afdødes bodel, med halvdelen til hver, uanset hvor mange børn afdøde havde. Friarv er den del af arven som man frit kan disponere over i et testamente.*

Case 1: Arveafkald ulovligt efter fransk ret

HJ, enkemand efter BJ og bosiddende i Danmark, har en fransk feriebolig, som han ønsker at sælge. Boligen i Frankrig er dog stadig registreret i begge ægtefællers navn, skønt boet er skiftet i Danmark. Den franske bolig er underlagt fransk arveret og franske boafgifter og skal derfor bobehandles og skiftes af en fransk notar.

HJ og BJ havde udelukkende oprettet dansk fælles testamente. I testamentet har parterne anført, at de forventer, “at den efterlevende af os skal sidde i uskiftet bo med vores fælles livsarvinger”. Da fransk ret ikke anerkender “det uskiftede bo”, er bestemmelsen uændelig. I stedet for skal anvendes den bestemmelse i testamentet,

hvori HJ indsættes som universalarving. Da bestemmelsen kunne være i konflikt med tvangsarveretten, har de tre børn underskrevet en dansk erklæring med afkald på tvangsarvet fra deres forældre. Erklæringen er gyldig efter dansk ret, men ikke efter fransk, da det i Frankrig ikke er muligt på forhånd at give afkald på forventet arv.

I den specifikke case blev forholdet efter nøje redegørelse for dansk arveret i et “retssædvaneskrift”, der blev oversat til fransk, løst ved, at livsarvingerne hver især gav arveafkald for en fransk domstol, der godkendte afkaldet, efter arven var faldet. Den efterlevende ægtefælle kunne herefter frit disponere over den franske ejendom.

Tænder du på at købe ejendom i Frankrig?

Vi formidler kontakten til franske ejendomsmæglere, der er medlemmer af FNAIM - den førende franske mæglerorganisation med agenter i alle egne af Frankrig - inklusive de oversøiske destinationer.

Nice, Promenade des Anglais. Ref. 003fr. Lys og lækker 3 værelser lejlighed på 3. etage med skøn udsigt over Englebugten. Beboelse 55 m², altan 4 m². Stor stue med åbent Ikea-køkken, 2 soveværelser. Nye dobbelte vinduer og meget velholdt. Moderne møblement kan evt. overtages. Lejligheden ligger tæt på hotel SAS Radisson og meget centralt til offentlig transport. Her kan man tale om en lejlighed, der ligger et stenkast fra stranden. **Pris: € 355.000**

Villefranche sur Mer Ref. 185. Midt i den gamle by og lige ved vandet ligger denne stilfulde provencalske 4-værelser lejlighed. 95 m² på anden sal med altan og udsigt over bugten mod Cap Ferrat. Fuld udstyret køkken, bad og toilet. **Pris: € 650.000**

Sådan beskyttes ægtefællen bedst muligt

Testamente

Da længstlevende ægtefælle står meget svagt i fransk ret, kan ægtefællens situation forbedres gennem et håndskrevet fransk testamente, hvor længstlevende ægtefælles andel forhøjes mest muligt. Hver part opretter sit eget testamente. Gensidigt testamente kendes ikke. Notaren sørger for, at testamentet registreres i et fransk centralregister.

Hustruen eller manden kan til sin tid vælge mellem at få (se Case 2):

- 1/2 når der er 1 barn
- 1/3 ved 2 børn
- En kombination af fuld ejendomsret til 1/4 og brugsretten til 3/4
- Brugsretten til hele ejendommen.

Har afdøde 3 eller flere børn, kan længstlevendes andel kun forhøjes fra 1/4 i fuld

ejendomsret til yderligere 3/4 i brugsret eller hele brugsretten. Den efterlevende ægtefælle skal træffe dette valg senest tre måneder efter dødsfaldet.

Fordelsægtepagt

Der kan oprettes en fordelsægtepagt, når der er fællesbørn. Det er langt mere effektivt end det uskiftede bo, da den efterlevende ægtefælle får fuld ejendomsret over hele ejendommen og kan sælge den uden at skulle spørge familien. Ved dødsfaldet opstår der ingen arvesag, og der skal ikke betales boafgifter.

Ulemperne er dog, at livsarvingerne kun kan gøre brug af bundfradraget én gang – når den sidste af ægtefællerne går bort. Dernæst kan der være fare for, at livsarvingerne går glip af en del af

arven efter førstafdøde, hvis efterlevende ægtefælle gifter sig igen med almindeligt dansk formuefællesskab, hvorved den ny ægtefælle kan blive arving i boet.

De franske notarer accepterer som regel ikke at oprette fordelsægtepagten, når der er stedbørn, idet disse i indtil 5 år fra dødsfaldet har mulighed for at anlægge sag ("*action en retranchement*") med krav om, at boet skiftes og deres tvangsarv udredes.

SCI som en mulighed

Et fransk SCI-selskab (ejendomsinterentselskab) giver mulighed for at eje den faste ejendom i anparter, der betragtes som løsøre og skiftes efter danske arveregler, der betragter længstlevende ægtefælle som tvangsarving i boet. Dog er det stadig de franske boafgifter, der gælder. Et SCI-selskab giver desuden mulighed for flertalsbeslutninger og en lettere og billigere overdragelse af andelen i den franske ejendom.

Udover at lette det fælles ejerskab i familien, kan det også være en idé at oprette et SCI-selskab, når flere familier eller et ugift par køber bolig sammen. Man skal dog være opmærksom på, at man ikke kan drive udlejning fra et SCI-selskab, der er et civilt selskab, og derfor ikke kan have et kommercielt formål.

Anbefaling

Det kan derfor betale sig allerede ved købet af den franske feriebolig at undersøge, hvordan den arvemæssige situation, herunder boafgifter, vil se ud for den efterladte familie, ægtefælle (samlever) og livsarvinger (stedbørn), og om boligen skal købes i fælles eje eller i sær eje, om børnene skal indskrives i skødet, eller om der fx skal indskydes et SCI-selskab. Det anbefales som minimum at få oprettet et fransk testamente. ■

Franske boafgifter i euro

5%	Indtil 8.072
10%	Mellem 8.073 og 12.109
15%	Mellem 12.110 og 15.932
20%	Mellem 15.933 og 552.324
30%	Mellem 552.325 og 902.838
40%	Mellem 902.839 og 1.805.677
45%	Over 1.805.677

▲ *Progressiv skatteskala for boafgifter mellem forældre og børn*

Anderledes franske arveregler

- Den franske faste ejendom i et dansk bo er omfattet af franske arve- og skifteregler med deraf følgende boafgifter. Løsøre skifte behandles i det land, hvor afdøde sidst havde sin faste bopæl.
- Uskiftet bo kendes ikke i fransk ret.
- Meget forskellige tvangsarveregler. Længstlevende ægtefælle er ikke tvangsarving i afdødes bo. Det er derimod afdødes børn. Ægtefællen arver som udgangspunkt 1/4 af afdødes bo.
- Forældre arver sammen med den efterlevende ægtefælle, når afdøde ikke efterlader sig livsarvinger.
- Forhåndsarveafkald er uanvendeligt, for så vidt angår den franske ejendom.
- Højere boafgifter. Stedbørn og samlever betaler op til 60 % i boafgift
- Ingen skifteret i Frankrig. Bobehandling og tinglysning af arveskøde varetages af notaren, der er statens forlængede arm.
- Dødsboet er ikke en selvstændig juridisk enhed, hvilket betyder, at afdødes aktiver og passiver anses for overgået til arvingerne allerede pr. dødsdagen. Arvingerne har dog mulighed for at frasige sig arv og gæld.
- Almindeligt fransk formuefællesskab gælder kun aktiver, der erhverves efter ægteskabets indgåelse. Almindeligt dansk formuefællesskab gælder alle aktiver.
- Gensidigt testamente eksisterer ikke i fransk ret. Ægtefællerne skal oprette hver sit testamente.

Case 2: Ægtefællens situation, når der er stedbørn

Et dansk ægtepar har for flere år tilbage købt en bolig i Sydfrankrig, og begge står på skødet. Manden har imidlertid to særbørn fra et tidligere forhold, som han ikke har forbindelse med, og som han ikke ønsker skal arve ham. Hvis manden dør først, vil hustruen efter franske arveregler ikke kunne sidde i uskiftet bo, og hun vil derfor, når mandens bo er skiftet, være nødsaget til at acceptere at eje boligen i Frankrig sammen med mandens børn.

Den franske legale arvebrøk er 1/4 i arv til den efterlevende ægtefælle og 2/3 i arv til børnene (ved to børn). For at forhøje hustruens andel mest muligt valgte ægtefællens manden i pågældende sag at oprette fransk testamente til fordel for hustruen, hvilket gør, at hun til sin tid kan vælge mellem:

- Ejendomsretten til 1/3 af mandens andel (brøken er forhøjet fra 1/4)
- Ejendomsretten til 1/4 og 3/4 i brugsret
- Brugsretten til det hele

Testamentet løser dog ikke den problemstilling, at der opstår et fælles ejerskab af den franske ejendom mellem hustruen og mandens børn.

Problemet kunne være blevet løst, og hustruen være blevet beskyttet mest muligt, ved at hun på købstidspunktet alene var blevet indskrevet i skødet som køber, og der samtidig var blevet oprettet en sær ejeægtepagt plus et fransk testamente til fordel for manden.

En anden mulighed kunne have været at oprette et fransk SCI-selskab til køb af ejendommen, idet anparterne efter fransk ret betragtes som løsøre og kan skiftes efter bestemmelserne i et dansk testamente. Ejerstrukturen i et SCI-selskab giver en mere smidig administration af ejendommen og billigere og nemmere overdragelse af anparter. I arvesagen med særbørn bliver disse kreditorer i selskabet, og deres arv kan udredes af andre midler end ejendommen.